

ŠAJĀ NUMURĀ:

AKTUALITĀTES

- LLKC uzsāk žurnāla „Latvijas Lopkopis” izdošanu 2
- Ar 1. septembri jaunas iespējas un jaunas programmas LLKC talmācības sistēmā 2
- Vai zinām, kādi ir lauksaimniekiem izmantojamie īpašie PVN režīmi? 4
- Ražu novākt arī jāmāk. 6
- Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības 8
- Dabēlē uzsāk granulu ražošanu no lucernas. 11
- Pīensaimnieki prasa kompensācijas Briselei 12
- Rabobank publicē piena milžu top 20 ... 13
- Svarīgākie datumi 2015. gada oktobrī ... 14
- Garšīgi: „Cepam pa vecam!” 15

AIGAS VALTERES MĀJRAŽOŠANAS PIEREDZE

► 15.-16. lpp.

Foto: Reinis Balodis

PIENA RAŽOTĀJIEM TIKS PIEŠKIRTS 7,6 MILJONUS EIRO LIELS ATBALSTS

Piena ražotājiem tiks piešķirti 7,6 miljoni eiro par piena šķirņu slaucamo govju produktivitātes datu izvērtēšanu. Atbalsts paredzēts pirmārajiem piena ražotājiem, kas regulāri nodod pienu pārstrādei; to plānots izmaksāt 2015. gada septembrī.

Ir noteikta atbalsta diferenciācija – par govīm ar izslaukumu līdz 6999 kg, pirm-

pienēm un govīm ar vēl nenoteiktu produktivitāti ir paredzēts vienreizējs maksājums 45 eiro, bet par augstāzīgām govīm – 60 eiro (ja izslaukums ir no 7000 līdz 8999 kilogramiem) vai 70 eiro (izslaukums ir vismaz 9000 kilogramu).

Lai saņemtu atbalstu, šķirnes dzīvnieku organizācijām līdz šī gada 1. septembrim bija jāiesniedz apsekoto ganāmpulku īpašnieku saraksti LAD, tajos iekļaujot

tos lauksaimniekus, kuriem ganāmpulki ir reģistrēti Lauksaimniecības datu centrā un kuri 2015. gadā periodā no 1. janvāra līdz 1. augustam katru mēnesi ir nodevuši pienu pārstrādei.

Minētais valsts atbalsts ļaus saglabāt ražošanas apjomu un nodrošinās augstvērtīgu piena šķirņu slaucamo govju saglabāšanu ganāmpulka ciltskodolā. **MI**

LAD informācija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

AKTUALITĀTES

LLKC UZSĀK ŽURNĀLA „LATVIJAS LOPKOPIS” IZDOŠANU

No augusta žurnāla „Latvijas Lopkopis” izdošanu pārņēmis Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, nodrošinot neatkarīgas, uzticamas un profesionāli lietderīgas informācijas sniegšanu lopkopības saimniecībām.

Līdz šim žurnālu izdeva SIA „Izdevniecība Ozols”. Zināšanas, prasmes un informācija – šie ir svarīgākie izdzīvošanas stūrakmeņi jebkādos tirgus apstākļos. LLKC jau gadiem ir uzticams padomdevējs ikvienam lauksaimniekam, kas vien meklē konsultatīvo atbalstu. Apzinoties, ka tieši šis brīdis ir izšķirošs piena nozarei un ļoti svarīgs pārējām lopko-

pības nozarēm, LLKC, nodrošinot žurnāla turpmāku iznākšanu, ir spēris kārtējo soli pretī lauksaimniekiem.

Arī turpmāk žurnālā varēsiet iegūt profesionālu padomus efektīvai saimniekošanai gan piena, gan gaļas nozarē. Katrā numurā sev interesantu un noderīgu lasāmvielu atradīs arī zirgkopji. Žurnāla lasītāji varēs apmērināt arī interesi par to, kā klājas lauksaimniekiem citos novados, un uzzināt svarīgākos varas gaitu lēmumus, lauksaimnieku organizāciju aktivitātes, būtiskāko tirgus informāciju un interesantākās ārvalstu ziņas un pieredzi.

LLKC izdoto žurnālu „Latvijas Lopkopis” iespējams abonēt, rakstot uz e-pastu lopkopislv@inbox.lv vai lvpiensaimnieks@inbox.lv, norādot

saņēmēja vārdu, adresi un personas kodu – fiziskām personām; nosaukumu, adresi un reģistrācijas numuru – juridiskām personām. Viena numura cena 2,90 eiro. Neskaidrību gadījumā – tālrunis 26004506 (galvenā redaktore Iveta Tomsone).

TĀLĀKIZGLĪTĪBA

AR 1. SEPTEMBRI JAUNAS IESPĒJAS UN JAUNAS PROGRAMMAS LLKC TĀLMĀCĪBAS SISTĒMĀ

Novērtējot klientu lielo interesi un atsaucību, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs paplašina savu piedāvājumu lauksaimniekiem ar vairākām mācību programmām, kuru apgūšana iespējama, izmantojot tālmācības metodes.

Papildinot jau esošo profesionālās pilnveides akreditēto mācību programmu klāstu („Lauksaimniecības pamati” – 170 stundas, „Bioloģiskā lauksaimniecība” – 180 stundas) ir izveidotas īsākas programmas ar 60 stundu apjomu augkopībā un lopkopībā. Ir liela daļa klientu, kas interesējas par iespējām mācīties pilnu tālmācības ciklu, bez lekcijām un eksāmeniem klātienē, – viņiem šīs jaunizveidotās programmas būs pareizā izvēle. Ir lauksaimnieki, kuriem nepieciešama savu zināšanu atjaunināšana vai papildināšana, lai iegūtu nepieciešamo stundu skaitu (160), kas ir nosacījums vairākiem Lauku attīstības projektiem.

Piemēram, lauksaimnieks ir izglītojies dažādosursos – ieguvis pārrauga kvalifikāciju, apmeklējis dažādus kursus, bet kopā stundu skaits

nesasniedz normatīvajos dokumentos noteikto apjomu – 160 stundas. Tādā gadījumā jaunais LLKC pakalpojums palīdzēs gan apgūt jaunāko informāciju izvēlētajā jomā, gan iegūt papildus 60 stundas klāt saviem kvalifikāciju apliecinājumiem sertifikātiem.

Gaidām, lai klienti nāktu pie mums pēc jaunām un kvalitatīvām zināšanām, kas tiek piedāvātas modernā un efektīvā veidā

Tālmācības kurss „Augkopības un lopkopības pamati” ar 60 stundu programmu var būt ļoti noderīgs lauksaimniekiem, kas ieguvuši apliecinību „Lauksaimniecības darbinieks” (116 stundu programma), kā arī citiem interesentiem, kuri vēlas iesniegt projektus pasākuma „Lauku saimniecību un uzņē-

mējdarbības attīstība” apakšpasākumā „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības”. Mācību programma apgūstama, ne-traucējot ražošanas procesu saimniecībā, t. i., strādājot attālināti internetā pēc LLKC izstrādātas metodikas.

Mācīties var efektīvāk un daudz ērtāk

Protams, lauksaimniekiem jāreķinās, ka LLKC izvirza augstas prasības pret savu izglītības pakalpojumu, kas nozīmē to, ka, noslēdzot kursu, būs jākārtos tests elektroniski tālmācības sistēmā. Sistēma mums ļauj arī ļoti efektīvi izsekot klienta aktivitātēm kursā un apgūtās vielas apjomam. Reizēm izskan viedoklis, ka tālmācībā izglītoties ir vieglāk, bet lielākā daļa klientu pēc kursa noslēguma atzīst, kas tas ir nevis vieglāk, bet efektīvāk un daudz ērtāk, jo zināšanas tiek apgūtas nevis tajā brīdī, kad jāsež auditorijā, taču saimniecībā norisinās kādi svarīgi notikumi un grūti koncentrēt savu uzmanību, bet brīdī, kad cilvēks koncentrējas un var veltīt laiku zināšanu apguvei.

► 3. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

2. lpp.

Mūsdienu tehnoloģijas maina dzīves ritmu, tāpēc arī mēs attīstām savu izglītības pakalpojumu. Šobrīd pilnveidojam tālmācības programmu tā, ka tā darbojas ļoti ērti ne tikai datoros, bet arī viedtālrunos. Mēs jau esam saņēmuši vairākas labas atsauksmes no gados jauniešiem lauksaimniekiem, kuri izmanto šo priekšrocību un aizpilda laiku, ja jāsēž kādā rindā vai citādi jāpavada laiks gaidot.

Pamatzināšanu apguve un papildu kursi

Atgriežoties pie normatīvajiem dokumentiem, esam saņēmuši Zemkopības ministrijas skaidrojumu, kas nosaka kārtību mācību kursu atzīšanai: Ministru Kabineta 2015. gada 9. jūnija noteikumi Nr. 292 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma „Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība” apakšpasākumā „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības”” 9.3. punkts nosaka, ka, ja atbalsta pretendents ir fiziska persona, kura iesniedz projekta pieteikumu Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ietvaros šajā apakšpasākumā, tad atbalsta pretendents ir jāatbilst atbalsta saņemšanas nosacījumam: lauksaimniecības pamatzināšanu apgūšana vismaz 160 stundu apjomā. Ja izglītība nav iegūta, tad tā ir jāiegūst darījumdarbības (projekta) plāna īstenošanas laikā. Ņemot vērā, ka apliecības

„Lauksaimniecības darbinieks”, kas izdota saskaņā ar Zemkopības ministrijas 1997. gada 13. novembra rīkojumu Nr. 348, saņemējs ir apguvis 116 stundu programmu, tad atbalsta pretendents ir iespēja papildus apgūt kursus vismaz 44 stundu apjomā. LLKC kā risinājumu piedāvā apgūt tālmācības programmu „Augkopības pamati” vai „Lopkopības pamati”, iegūstot papildus 60 stundas.

Protams, šobrīd mūsu „top” programma ir Profesionālās pilnveides izglītības programma „Lauksaimniecības pamati” – 170 stundas, kas papildus noder, iegādājoties lauksaimniecības zemi. Tomēr, apgūstot šo programmu, jāreķinās ar eksāmenu klātienē, kurā jāpilda tests un jāprezentē savs ražošanas plāns. Lielākā daļa klientu arī ražošanas plānošanu apgūst klātienē kursos.

Savukārt bioloģiskās lauksaimniecības uzsācējiem ļoti noderīga un vajadzīga ir Profesionālās pilnveides izglītības programma „Bioloģiskā lauksaimniecība” – 180 stundas. Šādas izglītības nepieciešamību, iespējams, noteiks arī normatīvais regulējums, kas ir tapšanas stadijā.

Bet galvenais, ko mēs gaidām no klientiem, lai viņi nāktu pie mums pēc jaunām un kvalitatīvām zināšanām, kas tiek piedāvātas modernā un efektīvā veidā.

Detalizēta informācija par mācību programmām pieejama mājaslapas www.llkc.lv sadaļā „Tālmācība”. Vai arī

esat moderni un ievadiet interneta meklētājos frāzi „LLKC tālmācība”, un visa informācija būs viegli un ātri pieejama.

Klientu atsauksmes

Klients mums ir pirmajā vietā, tāpēc vienmēr sagaidām ieteikumus un atsauksmes. Piemēram – dažu klientu atziņas.

Kristaps Upenieks: „Es ikvienam ieteiktu šo tālmācības kursu, jo tas palīdzēja padziļināt savas zināšanas, daudz ko iegūt. Šī kursa zināšanas un saņemtais dokuments noderēs Lauku attīstības plāna atbalsta pasākumos 2014.–2020. gadam, jo mums ir plāns startēt dažādās atbalsta programmās, lai modernizētu savu saimniecību.”

Zane Pakalne: „Kā jaunajai māmiņai bija lietderīgs šis mācību veids, jo varēja apvienot mācīšanos ar bērna audzināšanu. Testu nokārtošana nesaģādāja nekādas problēmas, savukārt vairāk pūles vajadzēja ieguldīt, rakstot ražošanas plānu. Ļoti noderīgas bija zināšanas par bruto segumu un ražošanas plānošanu. Šī analīze palīdzēja man labāk apzināt stiprās un vājās pusēs savā saimniecībā.”

„Mūsu zināšanas – jūsu panākumi” ir sens LLKC sauklis, ko mēs, LLKC kolektīvs, jums arī novēlam īstenot iespējām tik bagātajā laikā!

Andis Kursītis, LLKC Tālākizglītības nodaļas vadītājs, tālr. 26400224

Šobrīd tālmācības programma pilnveidota tā, ka tā ērti darbojas arī viedtālrunos

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

VAI ZINĀM, KĀDI IR LAUKSAIMNIEKIEM IZMANTOJAMIE ĪPAŠIE PVN REŽĪMI?

Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – Likums) stājās spēkā 2013. gadā un kopš šī brīža ir vairākas reizes grozīts. Likuma 17. nodaļa nosaka īpašos nodokļa piemērošanas režīmus. Jāatzīmē divi lauksaimniekiem piemērojamie īpašie režīmi.

Viens no režīmiem ir paredzēts PVN nemaksātājiem – iespēja saņemt PVN kompensāciju. Otrs režīms – PVN maksātājiem paredzētā iespēja nodokļa uzskaitē izmantot tā saukto „kases principu”. Īsumā apskatīšu svarīgākos aspektus katrā no šiem režīmiem.

PVN kompensācija

Tiesības PVN nemaksātājiem saņemt PVN kompensāciju ir jau sen – tikai laika gaitā ir mainījušies atsevišķi nosacījumi, kā arī kompensācijas apmērs. Kompensācijas izmaksas kārtība ir noteikta Likuma 135. pantā. Kāpēc kompensācijas izmaksa ir paredzēta? Lauksaimnieks, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus, lai nodrošinātu lauksaimniecības produkcijas ražošanu (kas tiks piegādāta pārstrādes uzņēmumam), ir samaksājis saviem sadarbības partneriem arī pievienotās vērtības nodokli. PVN maksātājs šīs samaksātās summas ir tiesīgs atskaitīt kā priekšnodokli, tādējādi samazinot budžetā maksājamo PVN summu. PVN nemaksātājam darījumu partneriem samaksātais nodoklis ir izmaksas, un Likums paredz tās kompensēt, nosakot kompensācijas apmēru – 14% no piegādātās lauksaimniecības produkcijas vērtības.

Kas drīkst saņemt kompensāciju? Šādas tiesības ir **lauksaimniekam** – fiziskai vai juridiskai personai, kura nodarbojas ar lauksaimniecības kultūru, lopkopības un zivsaimniecības¹ produkcijas ražošanu un kura nav PVN maksātājs. Kompensāciju drīkst saņemt tikai par paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju, nododot to pārstrādātājam. Kompensāciju saņem arī atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, ja tā:

- 1) nav PVN maksātājs;
- 2) saņemto kompensāciju pilnā apmērā izmaksā lauksaimniekam.

Kas drīkst izmaksāt kompensāciju? Šādas tiesības ir lauksaimniecības produkcijas **pārstrādātājam**, kurš ir PVN maksātājs un kurš veic vai nodrošina lauksaimniecības produkcijas pirmapstrādi vai pārstrādā iepirkto neapstrādātu lauksaimniecības produkciju. Kompensāciju izmaksāt ir tiesības arī:

- 1) atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvām sabiedrībām;
- 2) Lauku atbalsta dienestam, kas iepērk no lauksaimnieka paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju intervences uzkrājumu veidošanai.

Kas lauksaimniekam jādara, lai no pārstrādātāja saņemtu kompensāciju?

Lai lauksaimnieks varētu saņemt kompensāciju, viņš iesniedz konkrētajam lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam apliecinājumu, ka viņš nav PVN maksātājs un ka viņam ir tiesības saņemt kompensāciju saskaņā ar Likuma 135. pantu. Apliecinājumam nav noteiktas veidlapas – tādā veidā sagatavot brīvā formā. Valsts ieņēmumu dienests savā mājaslapā piedāvā apliecinājuma paraugu, kas redzams 5. lpp.

Lauksaimniecības produkcijas iepircējs samaksāto PVN kompensāciju atskaita kā priekšnodokli. Pārstrādātājam ir vēl kāds pienākums – līdz pēctaksācijas gada 1. februārim ir jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam pārskats par taksācijas gadā no katra konkrētā lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības produkcijas daudzumu un vērtību. Pārskatā norāda šādu informāciju:

- 1) lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāja nosaukums, reģistrācijas numurs Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā un juridiskā adrese;
- 2) lauksaimnieka nosaukums, reģistrācijas kods (fiziskajai personai – vārds, uzvārds, personas kods) un juridiskā adrese (fiziskajai personai – deklarētā dzīvesvieta);
- 3) saņemtās lauksaimniecības produkcijas veids un vienas vienības cena;

4) taksācijas gadā no katra konkrētā lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības produkcijas kopējais daudzums un kopējā vērtība.

E Ja lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs iepērk no lauksaimnieka lauksaimniecības produkciju par vērtību (bez kompensācijas), kas ir augstāka vai zemāka par tādu piegādes vērtību, par kādu tiek iepirkta analoga produkcija no reģistrēta nodokļa maksātāja, tas zaudē tiesības kompensāciju atskaitīt kā priekšnodokli.

Kompensācijas izmaksa nav atļauta, ja:

1) lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam nodod iepirktus vai pārstrādātus produktus, vai savāktus savvaļā augošus augu valsts produktus, vai sēnes, vai nozvejotus vai nometītus dzīvnieku valsts produktus, kuri nav iegūti lauksaimniecības produkcijas ražošanas rezultātā;

2) lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs neveic vai nenodrošina no lauksaimnieka iepirktais produkcijas pārstrādi, bet izmanto to tirdzniecībai.

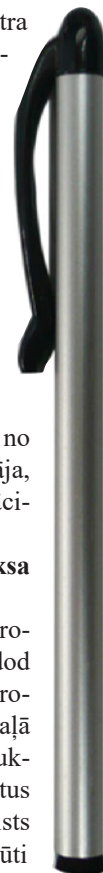
Kas ir „kases metode” un kam uz to ir tiesības?

PVN uzskaitē pamatprincips ir tāds, ka aprēķināto PVN uzrāda preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas brīdī, bet priekšnodokli atskaita preču vai pakalpojumu saņemšanas brīdī. Likuma 137. pants nosaka īpašu nodokļa maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtību jeb „kases principu”. Kases princips nozīmē to, ka aprēķināto PVN uzrāda samaksas saņemšanas brīdī un attiecīgi arī priekšnodokli atskaita samaksas brīdī (ievērojot Likumā noteiktos ierobežojumus).

Lai būtu tiesības uz „kases principu”, PVN maksātājam ir jāatbilst šādiem kritērijiem:

- 1) iepriekšējā taksācijas gadā kopējā darījumu vērtība nav pārsniegusi 100 000 eiro;

► 5. lpp.

¹ Turpmāk rakstā attiecībā uz PVN kompensāciju ar lauksaimniecības produkciju jāsaprot arī zivsaimniecības produkcija.

Lauksaimnieka _____
(nosaukums (fiziskai personai – vārds, uzvārds))

(reģistrācijas kods (fiziskai personai – personas kods))

(juridiskā adrese (fiziskai personai – deklarētās dzīvesvietas adrese))

APLIECINĀJUMS

Vietas nosaukums lokatīvā

20 ____ gada ____.

Nr. ____

Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam

(nosaukums)

(reģistrācijas numurs VID ar PVN aplicamo personu reģistrā)

(juridiskā adrese)

Lai saņemtu Pievienotās vērtības nodokļa likuma 135.pantā noteikto kompensāciju 14% apmērā no piegādātās lauksaimniecības produkcijas vērtības par nodokli, kas samaksāts, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus Jums nodotās lauksaimniecības produkcijas ražošanas nodrošināšanai, apliecinu, ka _____

(lauksaimnieka nosaukums)

nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un nav reģistrējies/-usies Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā.

(paraksts un tā atšifrējums)

4. lpp.

2) reģistrējoties PVN maksātāju reģistrā, taksācijas gadā neplāno par 100 000 eiro lielāku darījumu apjomu.

No šiem diviem kritērijiem redzams, ka, ja aplicamo darījumu vērtība nepārsniedz 100 000 eiro, tad kases princips ir pieļaujams jebkurā nozarē strādājošiem uzņēmumiem. Kases principu ir atļauts piemērot arī tādām PVN maksātājām, kurām iepriekšējā taksācijas gadā kopējā darījumu vērtība ir bijusi robežās no 100 000 līdz 500 000 eiro un kurš ir:

1) PVN maksātājs, kas darbojas zivsaimniecības nozarē, attiecībā uz svaigu, saldētu vai atdzesētu zivju un vēžveidīgo piegādēm;

2) lauksaimniecības produkcijas ražotājs vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, attiecībā uz šādu lauksaimniecības produktu piegādi:

- a) dzīvi dzīvnieki,
- b) piens un piena pārstrādes produkti,
- c) putnu olas,
- d) dabiskais medus,
- e) dārzeņi, sakņaugi, bumbuļaugi,
- f) graudaugu produkti,
- g) eļļas augu sēklas un augļi, dažādi graudi, sēklas un augļi.

Attiecībā uz aprēķinātā PVN norādīšanu īpašs nosacījums ir tiem, kas izmanto kases principu un kuriem aplicamo darījumu vērtība ir robežās no 100 000 līdz 500 000 eiro. Šie PVN maksātāji aprēķinātā PVN norāda tad, kad saņemta samaksa par piegādātajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, taču ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc nodokļa rēķina izrakstīšanas.

Lai varētu piemērot kases principu, PVN maksātājs līdz taksācijas gada 31. janvārim vai tad, kad iesniedz iesniegumu par PVN maksātāju reģistrā,

informē Valsts ieņēmumu dienestu par savu izvēli. Tātad, ja nodokļu maksātājs vēlas 2016. gadā piemērot PVN uzskaitē kases principu, iesniegums Valsts ieņēmumu dienestā jāiesniedz līdz 2016. gada 31. janvārim. Ja kases princips ir izvēlēts, tad taksācijas gada laikā to mainīt nevar!

Ja nodokļu maksātājs secina, ka kases princips viņam nav izdevīgs vai nav piemērots, tad par savu izvēli pāriet uz parasto PVN uzskaites režīmu viņam ir jādara Valsts ieņēmumu dienestam zināmu līdz 31. decembrim. T.i., ja, piemēram, PVN maksātājs, kurš 2015. gadā PVN uzskaitē piemērojis kases principu, 2016. gadā to vairs nevēlas, tad VID iesniegums jāiesniedz līdz 2015. gada 31. decembrim.

Tā kā saimnieciskā darbība parasti notiek regulāri, tad, mainot PVN uzskaiti no kases principa uz parasto, visbiežāk veidosies situācija, ka uz 31. decembri ir rēķini, par kuriem samaksa vēl nav saņemta. Likums nosaka, ka šādā gadījumā PVN par taksācijas gadā (gadā, kad bija kases princips) veiktajiem darījumiem deklarē un iemaksā valsts budžetā ne vēlāk kā iesniedzot pēctaksācijas gada (tas ir pirmais gads, kad pēc atteikšanās no kases principa, PVN tiek uzskaitīts parastajā kārtībā) jūnija, otrā ceturkšņa vai pirmā pusgada deklarāciju, vienlaikus šajā deklarācijā norādot atskaitāmo priekšnodokli par taksācijas gadā saņemtajos nodokļa rēķinos norādītajām nodokļa summām.

Kases principu nedrīkst piemērot tiem sniegtajiem pakalpojumiem un preču piegādei, kuru sniegšanas vai piegādes vieta nav iekšzeme, kā arī preču piegādei Eiropas Savienības teritorijā un preču eksportam.

Ja PVN maksātājs darījumus uzskaita saskaņā ar 137. pantu, tad izrakstītajos nodokļa rēķinos tam ir jānorāda atsauce „Naudas līdzekļu uzskaitē” (PVN likuma 125. panta prasība).

Tiem PVN maksātājiem, kas PVN uzskaita parastajā kārtībā, ir rūpīgi jāpārbauda arī no darījumu partneriem saņemtie nodokļa rēķini, pēc kuriem atskaita priekšnodokli. Ja rēķinā ir norāde „naudas līdzekļu uzskaitē”, priekšnodokli drīkst atskaitīt tikai tad, kad šāds rēķins ir apmaksāts. **■**

Linda Puriņa, LLKC Finanšu un grāmatvedības nodaļas vadītāja

DĀRZKOPĪBA

Foto: Māris Narvils

Nepareizi satverts ābols, paliks pirkstu nospiedumi

Foto: Māris Narvils

Pareizi satverts ābols, pagriežot to ap savu asi, kātiņš viegli lūzīs

Foto: Māris Narvils

Uz ābola nedrīkst būt pilieneida mitrums

RAŽU NOVĀKT ARĪ JĀMĀK

Tuvojas rudens, un augļu dārzi briedina krāsainu un gardu ābolu un bumbieru ražu. Šķiet, kas gan var būt vēl vienkāršāks, kā ražu novākt, taču patiesībā tas tā īsti nav. Ir vairākas būtiskas lietas, kas jāievēro, lai, ražu novācot, tā netiktu sabojāta, labi glabātos un kalpotu mums par gardumu rudens un ziemas mēnešos.

Šoreiz par darba metodēm un apstākļiem, kas ir jāievēro ābolu un bumbieru novākšanā. Mēģināsim rast pareizās atbildes.

Klimatiskie apstākļi

Sāksim ar vienkāršāko, – kādos laikā apstākļos ābolus un bumbierus būtu pareizi vākt. Kāpēc nav gluži vienalga, kādos apstākļos mēs to darām? Tāpēc, ka ir vairāki apstākļi, kas var nelabvēlīgi ietekmēt ražas novākšanas kvalitāti. Mitrums lietus un rasas veidā nav pieļaujams, novācot ražu. Skatoties no novācamās ražas kvalitātes viedokļa, ir svarīgi, lai novācamie augļi būtu sausi, lai uz tiem nebūtu lietus var rasas radītā mitruma. Novācot tādus augļus, pastāv ļoti liela varbūtība, ka kādi slimību ierosinātāji (augļu parastā puve, rūgtā puve) reizē ar ražu nonāks kastē un tālāk – glabātuvē. Tieši ūdens pilieni uz augļiem var radīt risku, ka sēņu sporas varētu sākt dīģšanu. Tas nozīmē, ka saulainā laikā nāksies gaidīt, līdz rīta rasa nožūst. Jo vēsāks laiks, jo ilgāk var nākties nogaidīt. Jebkuri nokrišņi, kaut vai īslaicīgi vērojami, nav pieļaujami.

Jānogaida, līdz tie mitējas un augļi nožūst. Ja ir saule un mazliet vējiņš, tad tas koka vainaga dienvidu pusē notiks ātrāk, un no tās vietas ātrāk varēs atsākt vākšanu. Tas var būt būtisks faktors, ja jānovāc daudzi augļukoki. No darba drošības viedokļa jebkura veida mitrums rada paaugstinātu bīstamību sekojošu iemeslu dēļ. Šādos apstākļos pastiprināti slīd, jo sevišķi, strādājot uz kāpnēm, un lielākā augstumā katra kustība, stiepjoties pēc kārtējā augļa, rada lielu risku izslīdēt un nokrist no kāpnēm. Tāpat viegli var paslīdēt uz metāla kravas kastes daļām. Gaisa temperatūra, lai gan ne tik kritiski kā mitrums, arī ir svarīga. Augļus vākt, kad gaisa temperatūra ir zemāka par +10°, tomēr nevajadzētu. Sevišķi tas svarīgi, ja bijušas salnas, bet ražu vākt sabraukuši talcinieki. Labāk lieku stundu nogaidīt, kamēr iesilst. Augļu audi šādos apstākļos ir mehāniski vieglāk ievainojami. Vējš ir vēl viens faktors, kas svarīgs gan no novākšanas kvalitātes, gan drošības viedokļa. Vējam kustinot zarus, var notikt pastiprināta augļu nobiršana, kas gan traucē darbu, gan rada masveida mehāniskos sasitumus, kas savukārt, pilnīgi noteikti, padara šos augļus uzglabāšanai nederīgus. Zariem pastiprināti šūpojoties, arī darba ražīgums krītas. No drošības viedokļa vējš rada ļoti bīstamus darba apstākļus. Katrs metrs virs zemes, strādājot uz kāpnēm, to pastiprina. Pats šogad to izbaudīju, vācot savā dārzā ķiršus, kad pēkšņi uznākušais vējš tā sāka šūpot,

ka biju spiests darbu pārtraukt drošības dēļ, un aicinu citiem rīkoties līdzīgi tādos apstākļos.

Darba metodes

Šķiet, kas gan tur tāds īpašs, – ņemt tik augļus, rauj nost un liec grozā. Tomēr ir svarīgi, kā tieši mēs to darām. Vislabāk, ja darbu var veikt, strādājot ar plāniem kokvilnas cimdkiem, kas savā veidā amortizē rokas uzspiedienu auglim. Pareizi ir ābolu vai bumbieri apņemt ar plaukstu, tā, lai pirkstu gali nonākt pie kātiņa, tad atliek tikai paliekt kātiņu, parasti virzienā uz augšu, vai, ja kātiņš ir liekts, tad liec to pretējā virzienā, – tas viegli nolūzīs! Vēl viens paņēmieni ir vērpt augli ap savu asi. Vērptošo kustību var apvienot ar kustību uz augšu vai kātiņa liekšanu pretējā virzienā, tā panākot labāko paņēmieni, kā augļus noraut. Ko noteikti nevajadzētu darīt? Satvert augli ar visiem pirkstiem un ar kātiņu visu raut uz leju. Tā augli paliks visu piecu pirkstu nospiedumi, un noteikti vēl tiks nolauzts augļzariņš. Katrai šķirnei un augļukoku sugai šie paņēmieni var atšķirties, tādēļ tikai praktiskā darbā var atrast augļu noraušanai racionālākos.

Ko vākt, un ko ne

Par to, kādus ābolus vai bumbierus vākt vai nevākt grozā. Viss atkarīgs no tā, kādam mērķim tie būs domāti. Vienlaikus var vākt tikai un vienīgi veselus (slimību un kaitēkļu nebojātus) augļus.

► 7. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Foto: Māris Narvils

Labi redzams auglkātiņš, liecot to pretējā virzienā, tas viegli lūzīs

◀ 6. lpp.

Nav vērts vākt sīkos augļus. Slimību skartos nedrīkst vākt vienlaikus ar veselajiem. Tos vēlāk nopurina un savāc iznīcināšanai. Īstermiņa glabāšanai ir pieļaujami nelieli bojājumi, bet šim nolūkam vāc tikai tik, cik varēs patērēt svaigā veidā. Puves skartos ābolus un bumbierus uzturā lietot gan nevajadzētu. Glabāšanai nederēs arī kaitēkļu bojātie āboli un bumbieri. Pavisam citādāk jārīkojas, ja ābolus vāc tūlītējai pārstrādei – parasti sulā. Zem ābeles paklāj stingra auduma gabalu, vislabāk, ja tas ir tik liels kā auglūkoka vainags. Ja tik liela gabala nav, tad augļu koku purina pa daļām. Bojātos gan izlasa. Derēs arī armētās plēves, ģeotekstila un austās plēves gabali. Sulā var tikt izmantoti arī sīkāki augļi, bet puves bojātie obligāti jāatšķiro. Purina un salasa tikai tik, cik zināt, ka pārstrādāsiet.

Kā racionāli vākt ābolus no dažāda auguma ābelēm? Uz pundura potcelma potētām ābelēm visu ražu garāks cilvēks var novākt bez kāpnēm. Pie augļu koka nostājas tā, lai maksimāli varētu aizsniegt pēc iespējas lielāku ābolu skaitu – rokas sniedzamības attālumā, tad pārvietojas tā, ka atkal rokas attālumā uz visām pusēm ir āboli un nevis daļa pilnu, bet daļa jau novāktu zaru. Tā nebūs jāizdara liekas kustības un lieki jāpārvietojas ap koku. Vēlos minēt piemēru, ko redzēju ābolu vākšanā, esot Izraēlā. Dārzā starp ābolu rindām kā rotaļu vilcieniņš virzījās traktors, aiz kura bija 4 līdz 5 konteineri uz zemām platformām, un no katras puses četri cilvēki rāva ābolus no divu rindu

viens puses, bet traktors lēni virzījās uz priekšu. Tā visi āboli tika norauti un pagriežoties ielikti konteinerā, kurš tobrīd bija blakus. Vācot ābolus no puspusdura potcelmu ābelēm, jau būs nepieciešamas nelielas 5–8 pakāpienu kāpnes, vislabāk ar horizontālajiem pakāpieniem un atbalsta kājām pretējā pusē, kas būs stabilāk un drošāk. Ja jālasa āboli no visas rindas, tad praktiskāk un raitāk ir to lasīt no vienas puses, mazāk notiks lieka pārvietošanās ar kāpnēm. Liela auguma potcelma vecajām ābelēm ābolu novākšana prasa vēl lielāku veiklību. Ja vainags ir retināts, tad var sekmīgi piekļūt visiem āboliem, bet, ja ne, tad bez kokā kāpšanas neiztikt. To gan katram vajadzētu izvērtēt kritiski, lai nenotiku sastiepšanās vai kritiens.

Darba instrumenti un tara

Nelieliem augstumiem ļoti ērtas būs kāpnes, kuras var transformēt kā nelielu horizontālu platformu. Lietot kastes vai konteinerus, protams, būs atkarīgs no novācamās ražas apjomiem. Taras (koka) vislabākais dezinficētājs ir saule, šī vasara šim nolūkam bija īsti piemērota. Savukārt plastmasas tara jāsaules, jo ultravioletais starojums to noārda. Plāni kokvilnas cimdi pasargās rokas. Ābolu vākšanai taras varianti ir krietni daudzveidīgāki. Var izmantot veco variantu, ja rīcībā ir koka vai metāla pītie grozi. Pirmajos vajadzētu ieklāt stingrāku papīru vai plānāku – vairā-

kās kārtās. Metāla grozus tomēr nebūtu ieteicams izmantot, lai lieki neradītu saspiedumus augļos. Derēs arī nelieli plastmasas spaiņi, bet ar metāla rokturiem. Vislabākie tomēr ir auduma maisi, ko var pakārt kaklā un kam dībens ir ērti attaisāms. Ja āboli jākāpj vākt uz kāpnēm, tad groza vai spaiņa stiprināšanai pie kāpnēm izmanto pietiekami stingrus āķus.

Ko darīt ar augšējiem zariem, kur atrodas skaistākie āboli un bumbieri? Tā ir tipiska situācija nekoptā dārzā. Tad palīgā jāņem augļu noņēmējs, vislabāk teleskopiskā (izvelkamā) kātā. Robiņu izskats un materiāli varbūt dažādi, tāpat kā tilpums. Īslaicīgiem risinājumiem derēs arī slaidas lazdas kārts un apgriezta PET pudele. Tikai, cenšoties ābolus iedabūt pudelē, auglkātiņi salīdzinoši ātri izplēš izgrieztos robiņus, un kļūst grūti vākt. Tad ņem nākamo pudeli. Piemērotākie tilpumi ir 1,5 vai 2 litri.

Kā pareizi ābolus un bumbierus pārvietot kastē vai konteinerā? Svarīgākais ir nodrošināt, lai tie tarā nekrītu, tātad nedrīkst mest un bērt. Tādēļ vislabākais ir auduma maiss, kuram atkabina apakšu un āboli vienkārši „izplūst” kastē. No citas taras tos pārliet kastē ar rokām vai pieturot „izlaiž” ābolus kastē.

Pareizi visu saplānojot un pārdomājot, darbs veiksies salīdzinoši ātri un produktīvi. Par visu jāizdomā – taru, kāpnēm. Vajadzētu izvēlēties pieguļošu apģērbu, vislabāk lietot puskombizonu un izmantot apavus ar neslīdošu zoli.

Māris Narvils, LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā

EKONOMIKA

ATBALSTS UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANAI, ATTĪSTOT MAZĀS LAUKU SAIMNIECĪBAS

No šī gada 3. septembra līdz 5. oktobrim notiks projektu pieņemšana atbalsta saņemšanai uzņēmējdarbības uzsākšanai mazajās lauku saimniecībās. Šim mērķim paredzēts finansējums 20 851 400 eiro apjomā, un tiek lēsts, ka finansējuma pietiks 1390 saimniecību pieteikumiem.

Atbalsta mērķis ir veicināt mazo lauku saimniecību konkurētspēju, paaugstinot to ražošanas produktivitāti, efektivitāti, atbalstot kooperāciju un tirgus pieejamību. Projektus sagatavojot, jāpievērš uzmanība tam, ka saimniecībām, realizējot projektus, ir jākļūst uz tirgu orientētām saimniekošanas vienībām.

Pasākumu var īstenot visā Latvijas teritorijā, izņemot pilsētas, kurās ir vairāk nekā 5000 iedzīvotāju.

Par atbalsta pretendentu var kļūt esoša mazā lauku saimniecība – saimnieciskās darbības veicējs – fiziska persona, kuras dzīvesvieta ir deklarēta lauku teritorijā, vai juridiska persona, kuras juridiskā adrese ir lauku teritorijā.

Uzmanību! Pastiprināti tiks vērtēti tie atbalsta pretendenti, kuriem 2014. gada saimnieciskā darbība nebūs reģistrēta VID (Valsts ieņēmumu dienestā). Nav pieļaujama mākslīga vienas saimniecības dalīšana, tiks vērtēta viena saimnieciskā vienība (piem., atrašanās vieta, saimniekošana, resursi).

Atbalsta saņemšanas noteikumi paredz nosacījumus atbalsta saņemšanai:

- Gada kopējais neto apgrozījums iepriekšējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas vai saimniecības ekonomiskais lielums standarta izlaides vērtībā (SI) projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir vismaz 2000 eiro, bet neviens no rādītājiem nepārsniedz 15 000 eiro;

- Kopējā īpašumā esošās vai nomātās apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība nepārsniedz 50 hektāru. Ja atbalsta pretendents zemi nomā, tad nomas termiņš nav īsāks par 5 gadiem no pro-

Pasākuma īstenošana notiek, pamatojoties uz 30.09.2014. Ministru Kabineta (MK) noteikumiem Nr. 598 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020. gada plānošanas periodā”, kuri nosaka vispārējos nosacījumus atbalsta piešķiršanai, administrēšanai un uzraudzībai, un 09.06.2015. MK noteikumiem Nr. 292 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma „Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība” apakšpasākumā „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības”, kas nosaka specifiskās normas, kas saistītas ar pasākuma īstenošanu.

jekta iesnieguma iesniegšanas dienas;

- Iegūta augstākā vai vidējā profesionālā lauksaimniecības izglītība vai apgūtas lauksaimniecības pamatzināšanas vismaz 160 stundu apjomā. Ja minētā izglītība nav iegūta, tad darījumdarbības plāna īstenošanas laikā tiek apgūtas lauksaimniecības pamatzināšanas vismaz 160 stundu apjomā;

- Sadarbībā ar lauksaimniecības nozarē strādājošu konsultāciju pakalpojuma sniedzēju (izvēlēts no Lauku atbalsta dienesta (LAD) mājaslapā

atrodamā saraksta) ir sagatavots projekta iesniegums, kas ietver darījumdarbības plānu;

- Saimniecība ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā vai saimnieciskā darbība ir reģistrēta VID pirms iesnieguma iesniegšanas LAD, kā arī atbalsta pretendents nodrošina gada pārskatu vai gada ienākumu deklarāciju sniegšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par gada pārskatu sagatavošanu.

Projektā var īstenot Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto nepārstrādātu un pārstrādātu lauksaimniecības produktu ražošanu.

Projekta iesnieguma sastāvā ir jāiekļauj arī darījumdarbības plāns, kas sagatavots divu līdz četrus kalendāro gadu ilgam laikposmam. LAD uzrauga saimniecisko darbību 4 gadus.

Atbalsta pretendents saimnieciskā darbība jāveic vismaz 4 noslēgtus gadus pēc tam, kad stājies spēkā lēmums par projekta iesnieguma apstiprināšanu. Šajā laikā tiek nodrošināta darījumdarbības plāna izpilde, darījumdarbības plānā sasniegto rādītāju saglabāšana un LAD pārraudzība.

Darījumdarbības plānā paredzētajai saimnieciskajai darbībai ir jābūt dzīvotspējīgai un samērīgai, ievērojot pareizas finanšu vadības principus (saimnieciskums, efektivitāte, lietderība).

LAD vērtē darījumdarbības plāna kvalitāti un plānoto ieguldījumu atbilstību sasniedzamajiem mērķiem.

► 9. lpp.

Foto: Andris Skurda

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 8. lpp.

Izstrādājot darījumdarbības plānu, tiks vērtēta mērķu sasniegšana, izsakot ekonomiskos rādītājos:

- Neto apgrozījums no nepārstrādātu un pārstrādātu lauksaimniecības produktu ražošanas un saimniecības ekonomiskā lieluma SI vērtība sasniedz minimālo robežvērtību – 2000 eiro.

- Sasniegtais 2000 eiro neto apgrozījums no nepārstrādātu un pārstrādātu lauksaimniecības produktu ražošanas vai saimniecības ekonomiskā lieluma SI vērtība ir palielinājusies vismaz par 20 procentiem.

Ieguldījumi un atbalsta saņemšana

Atbalsta pretendents darījumdarbības plānā norādītos ieguldījumus veic bezskaidras naudas norēķinu veidā.

Viena darījumdarbības plāna ieguldījums ir vismaz 15 000 eiro apmērā (mazāku atbalstu nevar pieprasīt). Ieguldījumu veido:

- Vismaz 80% ilgtermiņa ieguldījumi (zeme, dzīvnieki, pamatlīdzekļi u. c.). Izmaksa tiks veikta ne vairāk kā 3 daļās, pamatojoties uz priekšapmaksas rēķiniem vai citiem darījumiem apliecinājošiem dokumentiem. Pirms katra nākamā maksājuma tiks pārbaudīts, vai iepriekšējā iegāde notikusi. Atbalsta pretendents pēc projekta iesnieguma apstiprināšanas var saņemt 80% no kopējās atbalsta summas (80% no 15 000 eiro);

- Ne vairāk kā 20% vispārējās izmaksas (apgrozāmie līdzekļi, degviela, konsultācijas u. c.); gala maksājumu 20% apmērā no kopējā atbalsta

apmēra atbalsta pretendents saņem pēc pilnīgas un pareizas darījumdarbības plāna īstenošanas.

Attiecināmi ir tikai tie atbalsta pretendenta ieguldījumi, kas veikti pēc tam, kad stājies spēkā lēmums par projekta iesnieguma apstiprināšanu, izņemot konsultāciju pakalpojuma izmaksas. Konsultāciju pakalpojumu attiecināmās izmaksas ir 1050 eiro apjomā, Ja konsultāciju pakalpojums tiks sniegts par lielāku summu, tad saņemsi atbalstu tikai 1050 eiro segšanai.

Iegādes nevar veikt no saistītām personām.

Ja esat saņēmis atbalstu LAP 2007.–2013. gadam pasākumā „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai”, kura saistību periods nav beidzies, kā arī esat iesniedzis un LAD ir apstiprinājis projekta iesniegumu 2014.–2020. gadam pasākumā „Ieguldījumi materiālajos aktīvos”, jūs nevarat saņemt atbalstu šajā aktivitātē.

Atlases kritēriji

Novērtējot projekta iesniegumus, tie tiks ranžēti atbilstoši saņemto punktu skaitam (minimālais sliekšnis, lai varētu pieteikties atbalstam, ir 40 punkti), kas veidosies, vērtējot konkrētus kritērijus:

- saimniecības pamatdarbības nozare, kura tiek attīstīta darījumdarbības plāna ietvaros;
- teritorijas attīstības indekss saimniecības faktiskajai adresei;
- saņemtais publiskais finansējums;
- saimniecības kopējais apgrozījums;
- saimniecības dalība kooperatīvā;
- saimniecības darījumdarbības plāna attīstības mērķis;

- saimniecības plānotā lauksaimniecības sistēma.

Ja pieteikumu skaits būs liels, tad finansējumu saņems tās saimniecības, kuras ieguvušas augstāko punktu skaitu.

Atbalsta atmaksa

Ministru Kabineta noteikumi paredz gadījumus, kad LAD ir tiesīgs pieprasīt saņemtā atbalsta atmaksu pilnā apmērā, un tie ir sekojoši:

- atbalsta pretendents nav sasniedzis darījumdarbības plānā noteiktos mērķus;

- atbalsta pretendents pēc darījumdarbības plāna īstenošanas nav sasniedzis darījumdarbības plānā ietvertos ekonomiskos rādītājus saskaņā ar šo noteikumu – minimālā robežvērtība un 20% pieaugums;

- atbalsta pretendents nav ieguvis šajos noteikumos paredzēto izglītību;

- jebkurā projekta ieviešanas procesā konstatēti mākslīgi radīti apstākļi, lai saņemtu finansējumu;

- atbalsta pretendents pārtrauc darījumdarbības plāna īstenošanu vai neveic saimniecisko darbību;

- ieguldījumi nav veikti vai veikti tikai daļēji un neatbilst darījumdarbības plānam;

- darījumdarbības plāna īstenošanas periodā konsultāciju pakalpojuma sniedzējs konstatē neatbilstības darījumdarbības plāna īstenošanā.

Konsultācijas un ieteikumus darījumdarbības plāna izstrādei var saņemt visos LLKC birojos, kuru kontaktinformācija pievienota 10. lpp. ■

Linda Siliņa, LLKC Ekonomikas nodaļas ekonomikas konsultante

▶ 10. lpp.

Foto: Andris Skurda

9.lpp. Kontaktpersonu saraksts LLKC birojos

Birojs	Kontaktpersona	Kontaktinformācija
Aizkraukles birojs	Valentīna Beča	Adrese: Lāčplēša iela 2a, Aizkraukle, LV-5101 Tālr.: 26158775 e-pasts: valentina.beca@llkc.lv
Alūksnes birojs	Sarmīte Svilāne	Adrese: Dārza iela 11, Alūksne, LV-4301 Tālr.: 26384907 e-pasts: sarmite.svilane@llkc.lv
Balvu birojs	Ivars Logins	Adrese: Brīvības iela 46a, Balvi, LV-4501 Tālr.: 64507250, 29118683 e-pasts: ivars.logins@llkc.lv
Bauskas birojs	Dace Griķe	Adrese: Uzvaras iela 1, Bauska, LV-3901 Tālr.: 29180377 e-pasts: dace.grike@llkc.lv
Cēsu birojs	Dace Kalniņa	Adrese: Dārza iela 12, Priekuļu pagasts, Priekuļu novads, LV-4126 Tālr.: 28381477 e-pasts: dace.kalnina@llkc.lv
Daugavpils birojs	Kristīne Dmitrijeva	Adrese: Sēlijas iela 25, Daugavpils, LV-5415 Tālr.: 29375678 e-pasts: kristine.dmitrijeva@llkc.lv
Dobeles birojs	Raimonda Ribikauska	Adrese: Muldavas iela 16, Dobeles, LV-3701 Tālr.: 26316459 e-pasts: raimonda.ribikauska@llkc.lv
Gulbenes birojs	Aija Supe	Adrese: Ozolu iela 1, Gulbene, LV-4401 Tālr.: 29465820 e-pasts: aija.supe@llkc.lv
Jēkabpils birojs	Jana Staka	Adrese: Bebru iela 108, Jēkabpils, LV-5201 Tālr.: 65233127, 29234140 e-pasts: jana.staka@llkc.lv
Jelgavas birojs	Videga Vītola	Adrese: Dobeles iela 41a, Jelgava, LV-3001 Tālr.: 27877006 e-pasts: videga.vitola@llkc.lv
Krāslavas birojs	Ārija Kupreviča	Adrese: Skolas iela 9, Krāslava, LV-5601 Tālr.: 65681103 e-pasts: arija.kuprevica@llkc.lv
Kuldīgas birojs	Anita Kovaļa	Adrese: Pilsētas laukums 4-102, Kuldīga, LV-3301 Tālr.: 27145110 e-pasts: anita.kovala@llkc.lv
Liepājas birojs	Elīta Kārkla	Adrese: Bāriņu iela 15, Liepāja, LV-3401 Tālr.: 28665129; 63481216 e-pasts: elita.karkla@llkc.lv

Birojs	Kontaktpersona	Kontaktinformācija
Limbažu birojs	Aigars Legzdīņš	Adrese: Jūras iela 58, Limbaži, LV-4001 Tālr.: 29410357 e-pasts: aigars.legzdins@llkc.lv
Ludzas birojs	Beāte Narnicka	Adrese: Ludza, Raiņa iela 16 (20.kab.), LV - 5701 Tālr.: 25459538 e-pasts: beate.narnicka@llkc.lv
Madonas birojs	Aija Vīgnere	Adrese: Poruka iela 2, Madona, LV-4801 Tālr.: 28675443, 64807463 e-pasts: aija.vignere@llkc.lv
Ogres birojs	Skaidrīte Padedze	Adrese: Skolas iela 19a, Ogre, LV-5001 Tālr.: 28333244 e-pasts: skaidrite.padedze@llkc.lv
Preiļu birojs	Mārīte Vucenlazīne	Adrese: Raiņa bulv.21b, Preiļi, LV - 5301 Tālr.: 29710327 e-pasts: marite.vucenlazine@llkc.lv
Rēzeknes birojs	Artūrs Šķesters	Adrese: Dārza iela 7a, Rēzekne LV- 4601 Tālr.: 29364196 e-pasts: arturs.skesters@llkc.lv
Saldus birojs	Agnese Dambe	Adrese: Jelgavas iela 6, Saldus, LV-3800 Tālr.: 22040825; 63822480 e-pasts: agnese.dambe@llkc.lv
Pierīgas birojs	Linards Ligeris	Adrese: Dārza iela 2a, Sigulda, LV-2150 Tālr.: 28677152; 27840160 e-pasts: linards.ligeris@llkc.lv
Talsu birojs	Guntis Namriks	Adrese: Kr. Valdemāra iela 21a, Talsi, LV-3201 Tālr.: 63291907 e-pasts: guntis.namriks@llkc.lv
Tukuma birojs	Sanita Griba	Adrese: Ed. Veidenbauma iela 9, Tukums, LV- 3101 Tālr.: 63122035, 26175715 e-pasts: sanita.griba@llkc.lv
Valkas birojs	Jānis Orleans	Adrese: Rīgas iela 13, Valka, LV-4701 Tālr.: 26132936 e-pasts: janis.orleans@llkc.lv
Valmieras birojs	Inga Ozoliņa	Adrese: Mūrmuižas iela 9, Valmiera, LV-4201 Tālr.: 26308536 e-pasts: inga.ozolina@llkc.lv
Ventspils birojs	Guntis Namriks	Adrese: Tirgus iela 7, Ventspils, LV-3601 Tālr.: 63291907 e-pasts: guntis.namriks@llkc.lv

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

KOOPERĀCIJA

DOBELĒ UZSĀK GRANULU RAŽOŠANU NO LUCERNAS

Pirms diviem gadiem Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība „Agrario” dibināja meitas uzņēmumu SIA „AlfaAgro” ar mērķi atgriezt augu sekā tauriņziežus kā trešo kultūru, uzsvaru liekot uz lucernas audzēšanu un pārstrādi, tai skaitā granululu ražošanu.

Lai mērķi īstenotu, Dobelē ir izveidota zāles miltu un granululu rūpnīca ar kooperatīva biedru – lauksaimnieku, Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras atbalstu. Pavisam nesen ir beigušies būvniecības un sagatavošanās darbi, un uzsākts ražošanas process. Augustā pie patērētājiem ir nonākusi jau pirmā partija ar saražotajām granulām.

Par to, kā radās ideja ražot granulas un kā tas palīdzēs Latvijas lauku attīstībai, stāsta LPKS „Agrario” bioloģiskās izcelsmes produktu speciāliste un SIA „AlfaAgro” pārdošanas vadītāja **Iveta Savdona**.

Foto: no personīgā arhīva

– **Kam radās ideja izveidot šāda veida uzņēmumu?**

– SIA „Alfa Agro” pieder LPKS „Agrario”, kas apvieno 100 zemnieku saimniecības Dobeles, Tukuma, Talsu, Kandavas, Saldus, Auces, Tērvetes un Jelgavas novados. Ideja radās koopera-

tīvās sabiedrības valdes priekšsēdētājam Andrejam Savdonam, domājot par to, kā nodrošināt kooperatīva biedriem ilgtspējīgu lauksaimniecību. Runājām ar kooperatīviem un uzņēmumiem, kas pārstrādā lucernu, apmeklējām ražotnes, veicām ekonomiskos aprēķinus, līdz nonācām līdz ražošanai, kas tika uzsākta šī gada vasarā.

– **Kāda ir uzņēmuma pamatdarbība?**

– Šobrīd galvenais uzvars tiek likts uz lucernas audzēšanu un pārstrādi. Ražojam lucernas granulas un ķīpas vietējam tirgum un eksportam. Ziemā granulēsīm arī salmus un sienu.

– **Kāpēc tika izvēlēta lucerna?**

– Vairums saimniecību līdz šim ir audzējušas kviešus trīs gadus pēc kārtas, iesējot rapšus vienu gadu un aizmirstot par tauriņziežu īpašo nozīmi augsnes auglības uzlabošanā. Rezultātā ir zemākas ražas, pazeminās augsnes auglība, un augsnē zūd augu barības elementu līdzsvars. Zaļināšanas prasības spiež saimniekus audzēt tauriņziežu dzimtas augus, piemēram, lopbarības pupas, zirņus, lupīnas u. c. Uzskatām, ka labs risinājums ir lucernas audzēšana, kuru parasti izmanto 3–4 gadus, daži saimnieki audzē arī 5–6 gadus. Žāvētas lucernas realizācijas cenas nepieredz tik lielas svārstības kā pupas un zirņi. Turklāt lucerna dod augstas ražas, kuru veidošanai nav nepieciešams slāpekļa mēslojums, tā ir ilggadīga un ražo arī ilgstoša sausuma apstākļos, kad citi zālaugi „izdeg”. Tā ir ražīgāka nekā citi kultūraugi, lucernai raksturīga intensīva augšana, spēcīgi attīstīta sakņu sistēma, garš ve-

ģētācijas periods, liela lapu virsma, labas ataugšanas spējas, liela olbaltumvielu ieguve no platības. Ražība 10–15 t/ha sausrā ir reāli sasniedzama. Lucernu var izēdināt gan liellopiem, zirgiem, cūkām, aitām, kazām, vistām, gan trušiem.

– **Kā tiek iesaistīti lauksaimnieki – kooperatīva biedri?**

– Saimniecības audzē lucernu rīcībā 20–30 km rādiusā ap Dobeli. Nodrošinām audzētājiem lauku apskati, konsultācijas, pļaušanu, vālošanu un novākšanu. Saimnieka darbs ir tikai izaudzēt. Padomju laikos lucernu audzēja gandrīz vai katrā pagastā, tagad mācāmies visu no jauna. Ir pieejama literatūra, un dodamies pieredzes apmaiņā pie lucernas audzētājiem citās valstīs. Strādājam pie ražošanas optimizācijas. Ar laiku plānojam izveidot līdzīgas ražotnes arī citos novados, kur strādā mūsu biedri. Slēdzam līgumus par lucernas audzēšanu arī ar saimniecībām, kas nav kooperatīva biedri. Galvenais nosacījums ir lauka atrašanās vieta – optimāli 20 km no rūpnīcas.

– **Kāds ir nākotnes redzējums?**

– Uzskatām lucernu par perspektīvu lopbarības augu, jo galvenajos eksporta tirgos – Tuvajos un Vidējos Austrumos, kā arī Āfrikā zāle vēl joprojām neaug, bet lopus tur audzē un gaļu lieto uzturā. Eiropas dienvidos lucernas laukus laista, bet mazāk žāvē rūpnīcā. Mums lietus ir dabas dots, tāpēc vairāk nākas žāvēt. Eiropā par lucernas unikālo vērtību lopkopji labi zina, un tas ir stabils tirgus.

Baiba Bērziņa, LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja

PIENA NOZARE

Foto: Andris Vītols

LLKC Lopkopības nodaļas vadītājai Silvijai Dreijerei darba pilnas rokas, gan konsultējot saimniecības, gan šajā piena krīzes laikā skaidrojot lauksaimniekiem tirgus procesus un prognozes

PIENSAIMNIEKI PRASA KOMPENSĀCIJAS BRISELEI

Tik ilgstoša krīze kā šoreiz piensaimniecībā nav pieredzēta, – tā atzīst visi piena nozarē strādājošie lauksaimnieki. Ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā. Tādēļ aizvien uzstājīgāk tiek prasītas kompensācijas no Eiropas.

Krīzes aprēķini

Dramatisko situāciju piena nozarē apliecina arī LLKC ekonomistu aprēķini, kas veikti, ņemot vērā saimniecību grāmatvedības datus. LLKC aprēķini liecina, ka saimniecību vidējais neto apgrozījums 2015. gada pirmajā pusgadā salīdzinājumā ar 2014. gada pirmo pusgadu samazinājies par 31%, bet vidējās ražošanas izmaksas – par 15%, tādējādi pārsniedzot neto apgrozījumu. Vidējā neto peļņa analizētajā periodā samazinājusies par 77%, norādot uz saimnieciskās darbības efektivitātes kritumu. Pozitīvu peļņu saimniecībās nodrošina citi saimniecības ieņēmumi. Ja tādi ir, protams. To, ka iepirkuma cenas kritums ir galvenais iemesls, apliecina fakts, ka vidējais realizētais piena daudzums šī gada pirmajā pusgadā salīdzinājumā ar attiecīgo laiku pērn nav būtiski samazinājies – par 1,6%. Daž-

kārt lauksaimniekiem mēdz pārnest naudas netaupīšanu un uzkrājumu neveidošanu. Dati liecina, ka šī gada pirmajā pusgadā saimniecībās pieaudzis vidējais naudas apjoms. Tas norāda uz saimniecību finansiālo nedrošību par nākotni, – saimniecības neveica investīcijas, bet veidoja uzkrājumus.

Kas attiecas uz norēķiniem par pienu un saimniecību parādiem, situācija ir sekojoša, – pērn pirmajā pusgadā uzņēmumi par pienu norēķinājās vidēji 77 dienu laikā, bet 2015. gada pirmajā pusgadā apmaksu saņēma vien pēc 102 dienām. Līdz ar to saimniecības vidēji par 33 dienām vēlāk nekā pērn veica īstermiņu saistību dzēšanu, tas notika 146 dienu laikā.

Dati liecina, ka Krievijas embargo un globālā cenu krituma ietekmē vidējā piena realizācijas cena Latvijā samazinājusies par 28% jeb no vidēji 0,29 eiro par kilogramu 2014. gada jūlijā līdz 0,21 eiro par kilogramu 2015. gada jūlijā. Ja piena realizācijas cena turpinās samazināties šādā tempā, tad 2016. gada augustā tā būs 0,16 par kilogramu piena. Vērtējot saimniecību datus, pērn pirmajā pusgadā zaudējumi bija tikai 4% no ekonomiskajā

analīzē iekļautajām saimniecībām, šogad pirmajā pusgadā – jau 27% no izlasē iekļauto saimniecību kopskaita. Viena izlasē iekļautā saimniecība 2015. gadā likvidējusies. Ja piena realizācijas cena turpinās samazināties ar tempu 28% gadā, tad tiek prognozēts, ka 2016. gadā zaudējumi būs jau 69% izlases saimniecībās.

Tātad – lauksaimnieku satraukumam ir ekonomisks pamats un kompensācijas nozares saglabāšanai ir nepieciešamas. Pēc Zemkopības ministrijas (ZM) aprēķiniem, pēdējo astoņu mēnešu zaudējumi piena nozarei ir 44,3 miljoni eiro.

Lūdz palīdzību Briselei un valdībai

Jau vasaras sākumā Latvijas lauksaimnieku nevalstiskās organizācijas nosūtīja vēstuli ES Lauksaimniecības ģenerāldirektorātam (tātad – Eiropas Komisijai (EK)) ar esošās situācijas aprakstu un lūgumu pēc kompensāciju izmaksām, argumentējot prasību ar faktu, ka Latvijā piena cenas kritums bijis straujāks, un tā sasniegusi līmeni, kas nesedz ražošanas izmaksas.

► 13. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 12. lpp.

Vasaras vidū tika saņemta atbilde, kurā EK atzīst smago situāciju, bet kompensācijas nesola, norādot, ka pērn situācija nozarē nemaz nav bijusi slikta, turklāt piena ražošanas apjoma kāpums Latvijā bijis starp straujākajiem ES. Vasaras beigās Baltijas valstu lauksaimnieki sagatavoja un nosūtīja EK nākamo vēstuli, jau norādot, ka Krievijas embargo dēļ nepieciešams ātri lemt par kompensācijām piena nozares glābšanai Baltijas reģionā. Šoreiz EK kļuvusi pielaidīgāka, taču konkrēti kompensāciju apjomi un to izmaksas termiņš netiek nosaukti.

Tieši tādēļ Latvijas lauksaimniekiem ir pamats pievienoties ES lauksaimnieku protestiem Briselē un lūgt palīdzību arī pašu valdībai. ZM jau panākusi 7,6 miljonu eiro piešķiršanu no valsts budžeta piena nozarei ciltisdarba maksājumiem, taču, kā saka zemnieki: „Paldies par palīdzību, bet tas problēmu neatrisina”.

Lai aicinātu valdību aktīvāk iesaistīties nozares saglabāšanā, pirmā ar atklāto vēstuli augustā pie Valsts prezidenta, zemkopības ministra un Ministru prezidentes vērsās Daugavpils lauksaimnieku apvienība. Norādot, ka piena iepirkuma cenas jau nokritušas līdz 15–21 santīmam par kg,

kas nesedz ražošanas izmaksas. Daugavpīlieši prasa kompensācijas 10 centu apmērā par katru realizēto piena kilogramu, pamatojoties uz piena iepirkuma dokumentiem līdz embargo atcelšanai. Tāpat Valsts ieņēmumu dienests tiek aicināts pārskatīt nodokļu nokavējuma naudas likmi

Viens gan ir skaidrs – bez palīdzības šoreiz būs grūti

līdz 4% atbilstoši Latvijas bankas likmei. Pamatota ir prasība atcelt Lauku atbalsta dienesta prasību atgriezt saņemto finansējumu projekta realizēšanai, ja saimniecība piespiedu kārtā likvidējas. Tāpat tiek prasīts bankām rast iespēju saimniecībām sastādīt atvieglotus kredītu atmaksas grafikus ar atliktu pamatsummas maksājumu, bet valdībai – beidzot ķerties pie piena produktu cenas regulēšanas, lai godīgi tiktu sadalīta veikalā iekasētā cena starp ražotāju, pārstrādātāju un tirgotāju.

Pašās augusta beigās Daugavpils zemnieku prasībām pievienojās arī Preiļu lauksaimnieki, kas daugavpīliešu prasību sarakstu papildinājuši ar papildu punktiem. Tie ir: samazināt PVN likmi lauksaimniecības produkcijas primārajiem ražotājiem no 21% uz 14%; nepalielināt zemes nodokli lauksaimniecības produkcijas ražotājiem; rast iespēju pagarināt termiņu kūtsmēslu krātuvju būvniecībai; sakarā ar ārkārtas situāciju piensaimniecībā sākt ES tiešmaksājumu izmaksu no 16.10.2015.; nepieļaut subsīdiju aplikšanu ar Iedzīvotāju ienākuma nodokli, sākot ar 2017. gadu.

Cik ilga būs krīze piena tirgū un cik zemu nokritīs piena cenas, šobrīd, godīgi acīs skatoties, nespēj prognozēt neviens. Tikai starptautiskie analītiķi, kuriem par šo darbu tiek maksāta alga, min, ka varbūt nākamā gada februārī situācija pagriezīsies uz labo pusi. Tiesa, vasaras sākumā šie paši analītiķi prognozēja situācijas uzlabošanos šī gada novembrī vai decembrī. Vai piensaimnieki tik ilgi izturēs? Klausoties saimnieku diskusijās, dzirdamas zobgalības, ka latviešu zemnieks ne to vien spēj izturēt. Taču viens gan ir skaidrs – bez palīdzības šoreiz būs grūti. ■

Iveta Tomsone,
LLKC Apgāda vadītāja

RABOBANK PUBLICĒ PIENA MILŽU TOP 20

Nīderlandes *Rabobank*, kas ir viens no vadošajiem pasaules ekonomisko procesu, tajā skaitā lauksaimniecības, vērtētājiem, publiskojis jaunākos datus par pasaulē lielākajiem piena pārstrādātājiem.

Rabobank vērtējumā 1. vietā ar 20,9 miljardiem eiro lielu apgrozījumu atrodas Šveices pārtikas ražošanas gigants *Nestle*. Šis uzņēmums vadošo pozīciju ieņem jau daudzus gadus. Jāpiemin, ka salīdzinājumā ar pērnā gada vērtējumu, uzņēmuma apgrozījums samazinājies par 4 miljoniem.

Otrajā vietā ar 14,7 miljardiem eiro apgrozījumu ir franču *Lactalis*, kas apsteidzis arī Francijā bāzēto *Danone*, kam gada apgrozījums bija 14,6 miljardi eiro. *Lactalis* pērn izdevies apgrozīt par vienu miljonu vairāk, bet *Danone* apgrozījums samazinājies par 6 milj. eiro.

Tālākā secība – Jaunzēlandes *Fronterra* (13,9 mljrd., apgrozījums kāpis par 2,4 mljrd.), *Dairy Farmers of America* (13,5 mljrd., 2013. gada apgrozījums 11,2 mljrd.), *Friesland Campina* (Nīderlande, 11,1 mljrd., gadu iepriekš – 11,2 mljrd.), *Arla Foods* (pieder 12,5 tūkst. zemnieku Zviedrijā, Dānijā un Vācijā, 10,3 mljrd., gadu iepriekš – 9,4 mljrd.), *Saputo* (Kanāda, 7,4 mljrd., gadu iepriekš – 6,6 mljrd.), *Dean Foods* (ASV, 6,8 mljrd., gadu iepriekš – 6,5 mljrd.), *Yili* (Ķīna, 6,5 mljrd., gadu iepriekš – 5,7 mljrd.). *Rabobank* norāda, ka Ķīnas *Yili* un tam sekojošais *Mengniu* ir uzņēmumi ar visstraujāko izaugsmi starp piena pārstrādātājiem pasaule. Tālākais vietu sadalījums ir šāds:

11. *Mengniu*, Ķīna, 6,5 mljrd.
12. *Unilever*, Nīderlande/UK, 5,8 mljrd.
13. *Sodiaal*, Francija, 5,4 mljrd.
14. *Deutsches Milchkontor*, Vācija, 5,3 mljrd.
15. *Savencia* (bij. *Bongrain*), Francija, 4,6 mljrd.
16. *Kraft Foods*, ASV, 4,5 mljrd.
17. *Meiji*, Japāna, 4,2 mljrd.
18. *Schreiber Foods*, ASV, 4,2 mljrd.
19. *Land O'Lakes*, ASV, 3,8 mljrd.
20. *Muller*, Vācija, 3,8 mljrd. ■

No žurnāla “Latvijas Lopkopis” augusta numura

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2015. GADA OKTOBRĪ

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskati.
Iesniegumu un atskatu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

Terminis		Septembris												Oktobris										Novembris			
		1	3	10	14	15	19	20	22	25	28	30	1	5	9	15	19	20	22	25	27	31	1	3	15		
Pārejas posma valsts atbalsts (PPVA)	PPVA par zīdītāigovīm																										
	Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības																										
Lauku attīstības programma	Dabas katastrofās un katastrofālos notikumos cietušā lauksaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un piemērotu profilaktisko pasākumu ieviešana																										
	Pievienotā vērtība, produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana																										
Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda atbalsta pasākumi	Tirdzniecības pasākumi																										
	Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde																										
	Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā																										
	Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības shēmā																										
Valsts atbalsts	Atbalsts lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanai																										
	Atbalsts dalībai nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā																										
	Atbalsts dalībai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā																										
	Atbalsts kredītprocentu daļējai dzēšanai																										
	Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai (par 2015.gada polisēm)																										
	PVĻ mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																										
	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																										
	Darījumu kvītis																										
	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas																										
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																										
Grāmatvedība un nodokļi	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																										
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																										

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

MĀJRAŽOŠANA

GARŠĪGI: „CEPAM PA VECAM!”

Aiga Valtere pēc izglītības ir ekonomists ar augstāko izglītību, bet jau studiju gados sapratusi, ka viņas vieta ir laukos, un maizes cepšana ir tā niša, kurā patīk darboties. Receptūra ir mantojums no vecmāmiņām.

Sākotnēji maizes krāsns tika mūrētā savām vajadzībām, taču tikai ģimenes patēriņam tā bijusi par lielu. Lai gan ar malku kurināmā krāsnī ir grūtāk uzturēt temperatūru cepšanai, šai maizei ir īpaša, mājās ceptas maizes garša, un tieši tāpēc sauklis: „Cepam pa vecam!” ir ļoti atbilstošs.

– **Kā noritēja mājražošanas reģistrēšana?**

Aiga Valtere: – Tā kā vairākkārt konsultējās ar PVD darbiniekiem, nekādu būtisku problēmu nebija. Liela uzmanība jāpievērš PVD prasībām – telpas iekārtojumam, produktu ražošanas un uzglabāšanas noteikumiem.

– **Kā veidojās sadarbība ar kontrolējošām institūcijām?**

– Ļoti labi, pagaidām nesūdzos. Neskaidrību gadījumos esmu vērsusies attiecīgajās institūcijās un saņēmusi atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem.

– **Kur apguvāt nepieciešamās zināšanas?**

– Maizes cepšanā izmantoju personīgo pieredzi un zināšanas, kuras ieguvu, pateicoties vecmammām, kuras jau bērnībā man iemācīja cept maizi. Tā nu izmantoju viņu zināšanas, savus eksperimentus un, nu jau var teikt, – arī pašas pieredzi. Izmantojot ar malku kurināmo krāsni, jāņem vērā arī laikapstākļi. Ja ārā ir karsts, arī maizes krāsns ātrāk uzsilst.

Vasarās, siltajā laikā, maizes rūgšanas pro-

Atrašanās vieta: Līvānu novads, Rožupes pagasts
Saimniece: Aiga Valtere
Nodarbinātie mājražošanas nozarē: 4
Mājražošanas reģistrēšanas gads: 2013
Izmantotās izejvielas: milti, gaļa, augļi, rieksti, piena produkti
Gatavā produkcija: maize, pīrādziņi, konditorejas izstrādājumi

cess ir īsāks un vienkāršāks, jo nevajag papildu siltuma, lai maize rūgtu.

– **Kas sastāda produktu receptūru un procesa aprakstus?**

– Gandrīz viss, kas saistīts ar dokumentiem, tiek kārtots un rakstīts pašu spēkiem. Arī grāmatvedību sākām kārtot paši. Iepriekš izmantojām grāmatvedības firmas pakalpojumus, bet secinājām, ka labāk darīt pašiem. Tā tomēr labāk visu pārzinām.

– **Cik daudz laika tiek patērēts produkta saražošanai?**

– Vienai maizes tūrei, kurā ir 6–8 maizes klaipi, vidēji nepieciešams no 5–6 stundām. Viena stunda – mīklas sagatavošanai, 2,5 stundas maizes rūgšanas procesam, kura laikā tiek kurināta krāsns, un 1,5–2 stundas maizes cepšanai krāsnī.

– **Maizes cepšana ir jūsu pamatnodarbošanās?**

– Jā. Šobrīd aktīvi mēģinām papildināt maizes klāstu. Papildus tirgojam mana drauga z/s „Lejas-Jērāni” produkciju – linus, linu eļļu, rapša eļļu, ķīmenes, kailgraudu miežus, zirņus un citas lietas.

– **Kā iegādāties izejvielas?**

– Sākumā bija doma piena produktu ražot pašiem, bet tam nepieciešami gan lieli ieguldījumi, gan laiks. Izdevīgāk ir iepirkt.

– **Kā tiek uzglabāta saražotā produkcija?**

– Lielākoties produkciju ražojam tūlītējai patēriņai. Konditorejas izstrādājumiem nav ilgs derīguma termiņš, tāpēc tie katru dienu tiek cepti svaigi. Maizei ir ilgāks uzglabāšanas termiņš, tāpēc to arī uzglabājam ražošanas telpās.

– **Vai ir sarežģīti sakārtot nepieciešamo dokumentāciju?**

– Neteiktu, ka sarežģīti, bet mazliet darbietilpīgi. Šobrīd gandrīz viss laiks tiek atvēlēts ražošanai un tirdzniecībai. Bet nu jau ceturto mēnesi gan grāmatvedība, gan pārējie dokumenti, kas saistīti ar ražošanu un realizāciju, tiek kārtoti pašu spēkiem.

– **Vai nepieciešams veikt regulārus pierakstus (piemēram, produkta izsekojamība, temperatūras režīmi, ražošanas pārpalikumi)?**

– Jā, nepieciešams. Jāfiksē temperatūra, jo katrai izejvielai un gatavajai produkcijai ir sava uzglabāšanas temperatūra. Maizei ir nepieciešama noteikta temperatūra, lai tā izceptos. Tas viss ir jāpārbauda. Pārpalikumu un izejvielu uzskaitē nepieciešams, lai zinātu, kad kas ir jāpapildina, kā arī palīdz ražot to, ko visvairāk pieprasa patērētāji, tādējādi samazinot pārpalikumus.

– **Vai sarežģīti piemēklēt produkcijai iepakojšanas materiālu?**

– Nē. Mēs tirgojam maizi klaipos, un katrs pircējs pasaka, cik daudz un no kura maizes klaipiņa viņš vēlas, tad arī viņa klātbūtnē maizīte tiek nogriezta. Tāpēc nav nepieciešams īpašs iepakojums.

– **Gatavās produkcijas reklamēšanai tiek izmantota reklāma, logo, vai devīze?**

– Jā, tiek. Mūsu uzņēmuma sauklis – „Cepam pa vecam!”. Cik iepriekš tika mēģināts veidot dažādas reklāmas, tērēta nauda, – tomēr tas neatmaksājās un nenesa augļus. Tāpēc tagad nekāda reklamēšanās nenotiek. Ir jau izveidojies savs klientu loks, kas papildinās, lielākoties pateicoties tiem pašiem klientiem, jo vislabākā reklāma ir pircēji, viņu atsauksmes.

Foto: Remis Balodis

Foto: Reinis Balodis

◀ 15. lpp.

– Kur tiek realizēta saražotā produkcija?

– Mūsu produkciju katru sestdienu var iegādāties Līvānos pie veikala „Maxima XX”. Taču lielākoties izmantojam izbraukuma tirdzniecību. Dodamies uz Rīgu, Rēzekni, Preiļiem, Jēkabpili, Lielvārdi un citām pilsētām, kad notiek kādi tirdziņi un pasākumi. Pārdošana katrā pasākumā atšķiras. Ir tādi, kuros tirgojam no paša rīta līdz vēlam vakaram, kā arī tādi, kuros tirdzniecība notiek pāris stundu.

– Vai, dodoties uz tirdzniecības vietu, izmantojat speciālu transportu, iekārtas?

– Mums ir kravas busiņš, kurā tiek pārvadāta visa produkcija. Speciāli izbraukuma tirdzniecībai iegādājāmies galdus, teltis, speciāli tika pasūtīti linu galdauti, pīti grozi, kuros maize tiek piedāvāta.

– Kā izdevīgāk realizēt produkciju – pastāvīgā vietā vai doties izbraukuma tirdzniecībā?

– Agrāk domāju, ka izdevīgāk ir tirgot pastāvīgā vietā, bet pieredze parādīja ko citu. Vienīgi grūtākais izbraukuma tirdzniecībā ir tā lielā sakārtošanās. Daudz laika nepieciešams, kamēr precis sanes, saliek standā. Visgrūtāk ir ar mēbelēm (galdiem), kas katru reizi jānes, jāsaliek un tad jānovāc.

– Kā iegūstat informāciju par iespējamām tirdzniecības vietām?

– Internetā, no paziņām. Līvānos pie tirdzniecības centra „Maxima XX” bieži tirgo zivis, desas, dažādus augļus un dārzeņus, un mēs ar citiem tirgotājiem kontaktējamies un dalāmies informācijā.

– Ko ieteikt topošajiem mājražotājiem, lai labāk organizētu pārdošanu?

– Katrai precei ir nepieciešams stāsts, interesants noformējums, jo cilvēki vispirms visu apskata un tikai tad – bauda. Tāpēc svarīgs ir vizuālais iespaids. Pēc iespējas vairāk jācenšas sadraudzēties ar citiem mājražotājiem un tirgotājiem, jo tad arī tirgošanās izdodas raitāk.

– Vai ieguldījumiem tika piesaistīti kredītlīdzekļi?

– Iesniedzām biznesa plānu Hipotēku bankā, kur Starta programmā arī bez īpašām problēmām saņēmām kredītu, par ko tika iegādāti visi pamatlīdzekļi un apgrozāmie līdzekļi. Tikai ar saviem personīgajiem līdzekļiem ir grūti kaut ko uzsākt, jo salīdzinoši daudz naudas nepieciešams tehnikas un iekārtu iegādei. Tirdzniecības plānošanai nepieciešami izdevumi plauktu un stendu iegādei.

– Ja plānojat attīstīties, kādā virzienā un kas tam palīdzētu?

– Protams, plānojam. Cenšamies izbraukuma tirdzniecībā atrast pastāvīgas vietas, lai varētu tirgot katru nedēļu konkrētā laikā un vietā.

– Kas jāzina tiem, kuri vēlas uzsākt nodarboties ar mājražošanu? Jūsu ieteikumi un padomi!

– Noteikti jāiepazīstas ar visām prasībām un noteikumiem. Nevajag baidīties kaut ko uzsākt! Ja arī sākumā netiek sasniegts cerētais rezultāts, tas nekas. Ar laiku viss var mainīties!

Aina Golubeva un Dace Millere

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa” Jūsu e-pastā! Lai pieteiktos izdevumu elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa”.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, uzvārds; iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; e-pasta adrese, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

Lauku Lapa

SAGATAVOTA

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Apgādā
Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā arī LLKC arhīva un publicitātes foto